

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostranguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strámetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triliuniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se transmite la
Redactiunea dirigitá a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Inseratiunile se primescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. faese timbrale.

Cinstiti cáti toti!

Suntemu aprópe de 1. Octomvre,
candu are sà se tiena **culesulu violoru**.
Noi inca ne bucurámu de sosi-
rea acelei díle, cà-ci atunci are sà
fia si — **culesulu nostru**.

Dreptu-ce ve invitámu la **cule-
sulu nostru**, si dícemu:

fia-care amicu alu nostru sà-si
reinnoiésca abonamentulu cu fi. 2.
pentrú noulu triliuniu Octomvre —
Diecemvre 1873. cà-ci e **tempulu
culesulu** si alu **storsulu**;

éa cei inciferenti pone acusi'a
inca sà se aboneze, cà-ci acum' nu
e mai multu **alesulu**, ci **culesulu**;

mai departe detorasí achítze-si detoriele, cà-ci,
sà ni-o créda, o sà fia dejà **tempulu**, ca sà le **culegemu**;

apoi **culegatorii** de abonanti faca-si tréb'a, cà-ci e
tempulu culesulu, — plat'a lorú remane cea vechia,
adica unu butucu dela 10 butuci;

in sversítu carturarii **culega-si** puterile lorú spiri-
tualu si grabésca incóce, ca impreuna sà arangiámu o
voia buna, sà horimú si sà saltámu, — pre dusímáni
sà-i satirizámu si cu rachetele spiritulu sà-i impusi-
cámu, cà-ci e **tempulu culesulu!**

Fia!

Pentru redactiunea dela „Cur'a
Satulu” gazd'a culesulu:

M. B. Stanescu.

Deschilinire.

Argintu, aurú si metasa
Pórta ori-ce jupanésa

Asta-di tocmai ca si ieri: —
Facie inse, ce-e stropita
Cu apa de smeú clocita,
Vedi numai la domnisóre,*)
Ce au multe animióre
Si de fenu cáti-va crieri!

Contele.

Corespondintia.

Scrisorile lui Pacala catra Tandala.

Frate de cruce!

Dile rele si grele, apoi si
unguresci!

*Asiè e, frate de cruce, dile rele si grele, si ce-e
mai cu naib'a, inca si ungueresci.*

*Nu-e destulu, cà am seracitu de neci camesi'a nu
e a nóstra, ci inca a apucatu si Osend'a intre noi. —
Vai de Ardélu, cà ministrulu Osend'a, celu alesu de
Ioni si cu voturi romanesci, a datu peste granitia, si
a napaditu preste noi. Trebuie, cà o sà vina díle si
mai grele, cà ministrulu celorú, vedi, cu nadragi rosii
a plecatu la visitatii. Dílele trecute, chiaru pe candu
me aflam in Dev'a, spre a admirá contielegerea ce
domnesce intre domniú romanu de acolo, si rezultatele
ce facura pre calea politicésca, — pre cine diarira
ochii mei? Pre Osend'a! Totu am inlemnitu. Me uitam
in tóte partile, cà nu o sà vedu ardiendu orasálu in
patru colturi, si unde sunt ridicate furcele pe sém'a
rebeliloru? Dar de sgomotulu celu mare a clopoteloru
nu potú vedé nimicu. Totu ce am vediutu érá unu
omú mare, cu barba tufósa si pérú nepeptenatu, cu
nesce cisme atilesci si mustetie sucite. La inceputu cu-
getam, cà e unu cismasiu de la Dobritinu, care a
venitu sà cumpare pei de pe la noi, dar' mi spusera
cà acéla e Osend'a, care o sà mantue tíer'a de tataru
si de romanu. — Lunga dinsulu stá jupanulu Graef,
scii tu generalulu celu cultu de la Clusiu, care tractú atátu
de umanu mai anu pre unu oficeru de romanu, si
care si astadi inca e in functiune, nu pentru cà n'a
datu satisfactiune oficerulu batjocoritu — pe care inca
l'au pedepsitu. — ci pentru cà e generalu honvedescu.
Ambii acesti barbati mari stau cu gurele cascade, admi-
rundu manevr'a ce o faceau síese honvedi de romanu,
unu dobasú de tíganu, si vr'o síese oficeru de síese na-
tionalitáti si trecuti la honvedi de la síese diverse regi-*

*) Daru la domne nu?!

Olser, culegatorulu.

mente nentiezci — scii: totu de eei alesii. Pe scurtu, acesti fii ai lui Ati'a reprezentau in micu armat'a unghuresca. De candu-su n'am vedutu ceva mai grandiosu. De aici, naltii ospeti visitara casarmele cele mari gole — si cele ce se facu de nou, d'in punjele nostre, — vream sa dicu a guvernului. — Asiè te socotesce dara, ca in curendu o sa se intemple mari inschimbari, si atunci vai de pelea nostra. Deci nu uitá, ca adi traimu in dile grele, rele si inca si unghuresci!

La revelere

alu teu frate de cruce:

Pacala. m. p.

FRÉNC'A SI FÉNC'A

T. De unde, de unde, soro Flénc'a?

F. De la adunarea senatului scolariu d'in Dev'a.

T. D'apoi ce-ai cautatu tu acolo? Dóra nu esci si tu alésa de senatorésa.

F. Inca nu; dar am nadejde. M'am dusu in loculu barbatului meu, cere este dusu la Sibiiu la instalare, sa fia si acolo vr'unu sufletu de romanu.

T. Si ce-ai ispravitu?

F. Multu, fórte multu. Mai antaiu am pupatu pre *Vitézulu* de la Brasíovu, fratele de cruce, alu lui Burtaverde, care e tramisu, sa faca si acolo o „nfratire“ si sa albésca „pít'a cea négra“ de pe map'a unui mare geografu; apoi am desbatutu si eu cu cinstitul senatu, ca déca ar fi farina, pre cumu nu-e slanina, — Dómne, ce mai scóle comunale amu scii sa mai facemu! . . .

Ursici.

(*Unu generalu incelatu*). Generalului X, i se urá grozavu siédiendu in casa.

Intr'o di se afla la feróstra si priviá lumea care trecea. De o data diaresece venindu unulu d'in oficerii sei fara sabia: lipsa de disciplina inaintea primului siefu! . . .

— A! isi dice generalulu incantatu, éta unu locotenentu, care me va distrá: diece minute de interogatoriu si o luna de arestu.

In vremea acést'a locotenentulu se apropia fara téma, si ajunsese la óre-care distantia, de unde vocea putea fi audita:

— Hei, stríga generalulu, urcati-ve la mine, domnule, indata. Oficierulu ridica capulu si vedíu pre superiorulu seu.

In acel'a-si tempu, isi aduse a-minte, ca s'a lasatu sabi'a a-casa. Intielese déra in ce positiune erá sa se gasésca. . .

D'in nenorocire, nu se mai putea intórce inde-retu, ca-ci, fusese vedíutu desarmatu, si trebuia cu ori-ce pretiu sa infrante pericolulu.

Locotenentulu se hotaresce: intra in cas'a siefului seu, si, trecendu pr'in antecamera, diaresece o sabia de ordonantia aternata la zidu:

— A! dise, elu, éta tocmai ce imi trebuiesce. — Inhatia sabi'a si-o pune la bráu.

Pe urma ia unu aeru inocentu, intra la superiorulu seu si oprindu-se la usia:

— Generalulu meu mi-a facutu onórea de a me chiamá?

— Da, voiám a ve intrebá.

Generalulu se intrerupse indata.

Locotenentulu isi avea sabi'a!

— Ciudatu, díse cu mirare superiorulu, a carui'a fisonomia se schimbá si pe buzele carui'a trecu unu surisu, ce voiám sa ve intrebu?

Mi-aducu a-minte acam: nuvele despre famili'a vóstra. . . Ce mai face parintele vostru?

— Déca ar putea cunósce solitudinea vóstra in privinti'a sa, ar fi pré mundru, generalulu meu; d'in nenorocire inse sunt *dóue-dieci de ani de candu a moritu!*

Generalulu privi pe locotenentu cu unu aeru incrementu.

— Astu-felu, continua locotenentulu a díce, nu mai aveti nimicu altu-ceva a-mi spune?

— Pe legea mea nu, respunse generalulu. Numai nu esiti nici o data fara sabia, ca-ci voiú fi silitu a ve pune la arestu pentru o luna, déca nu veti avé arm'a cu voi.

— Him! me voiú padí bine de un'a ca ast'a. *Asiè, priviti!*

Si locotenentulu aréta cu indresnéla sabi'a ce ii aterná de bráu.

— Da, da, vedu, scumpulu meu, puteti'plecá. Oficierulu se grabi a profitá de permisiune.

Saluta pe generalu, parasí salonulu; si, trecendu éra-si pr'in antecamera, spendiura la locu sabi'a, de cuiulu seu, si esi d'in casa.

Generalulu isi reluase loculu érasí la feróstra; revedíendu pe oficieru fara sabia, striga pe nevést'a sa. Ea veni.

— Ia, ii dise elu, ia privesce pe locotenentulu care se duce. . .

— Ilu vedu. . . .

— Ilu vedi bine? . . .

— Negresítu!

— Are sabia?

— Nu.

— Ei bine, te insieli: are aerulu ca n'are, si cu tóte astea are.

Nevést'a nu face nici o observatiune. Ea crá obicinuita a crede pre barbatulu seu pe cuventu.

Cátu despre locotenentu, platí numai cu fric'a; si, profitandu de avertisementulu datu, nu mai iesi neci o data fara sabia.

(Telegrafulu.)

Cantece populare d'in Bucovin'a.

Frundia verde depe iésca.
 Colo 'n tiér'a unghuresca,
 Trebile s'au stramutatu,
 Ciúm'a 'n punge a tunatu.
 Despotismulu si hoti'a;
 Fómotea si seraci'a,
 Se inschimba ne'ncetatu, —
 Tóte-su, tóte pe gatatu.
 Pist'a celu de la potere,
 Salta nu-si mai 'ncepe 'n pele,
 Si nu crede c'o sa vie
 Si-aito vremuri mai acrie!

Intrebare la tempu.

— Care persóna a fostu mai cocheta in congressu, care, cu lingusiri pre facie, a staruitu de asta data să se marite dupa celu mai placutu amante, inse fôre resulatatu, că-ci capetâ corfa?

Respunsu: *Draguti'a d'in Caransebeșu.*

TAND'O SI MAND'O

T. Plesnescu de necasu frate Mando, că-ci nou alesulu Archiepiscopu și Metropolitu, fiindu intaritu in 17. Septbre a. c. de Majestatea Sa ca atare, pre basca statutului organicu § 157 aline'a 15 trebuia mai antaiu să se introduca pr'in congressu in scaunulu metropolitau, și numai apoi să depuna inaintea Majestatii sale juramentulu de fidelitate, precandu vedu cu ochii, că contrariu se intempla. — Astu-feliu de lucru e antistatutariu. —

M. Pst, nu cutezu a spune adevverulu mie cunoscutu, dara să scii Tando, că Inaltulu ragimu afara de temeiu, cum dăci tu antistatutariu conf. § 157. aline'a 16. a procesu la chiamarca nou alesulu, că-ci acést'a aline'a suna: „dupa sosirea intaririi pr'inalte Metropolitulu celu nou depune inaintea Majestatii Sale juramentulu de fidelitate.“ —

T. De asta dispositiune nu me am temutu că va sta in contradicere cu cea premergătoră; dara atât'a să scii că permanenti'a congressului fôrte tare ni s'a scumpitu.

T. Să fii sanetosu cumetre.

M. Ddiu să te alduiesca.

T. Mi se pare că esci tare voiosu.

M. D'apoi cumu să nu frate, că-ci scii că intru-o Joi in 3/15 Maiu fû diu'a slavita de totu romanulu curatu și renegatu. Eu frate inca, ca unu romanu cu gur'a mare, me am interesatu să mergu și să vedu: cumu romanii și-o petrecu.

T. D'ar pre unde ai amblatu?

M. M'am dusu la Sibiu, și multu in minte o să-lu tienu; și amblandu ca omu eu sfatu pre strate in lungu și latu: m'am intalbitu c' unu jusuristu, și spre a mea bucuria. éca-mi dede o chartia; chartia de invitare, la a dilei de 15 Maiu serbare, cu programa literaria și ordine de dantiara.

T. Apoi, frate Mando! acolo credu că va fi fostu o insufletire mare.

M. Frate, să chiar vedi și n'ai potè să credi. Tenerii romani juristi, teologi și gimnasisti, cu totii s'au adunatu in unu pavilonu la domnulu Hans, ca acolo să-si petreca nóptea de 3/15 Maiu.

T. Spune mi mai iute: cumu s'a persecuatu program'a?

M. Da s'a persecuatu in urmatoriulu modu:

1. O cazania de deschidere, adeca cazania festiva cantionata de unu jusuristu cu multu focu și para.
2. O desclamatiune, desclamata de minune, asemenea de unu jusuristu. 3. O piesa tradusa, colindata, esecutata și descantata de o voce acomodata pentru ori ce cantare, numai pentru solo nu. Aplausele au fostu atâtu de prolongite, încatu in unde se inverteau

in giurulu diletantiloru, inse fore a le audi ôrecine.

T. Slabu lucru frate, că nu au tienutu tenerii contu de paciënti'a și demnitatea publiculu. Apoi spune-mi, frate Mando, jucatu-ai!

M. Am jucatu și am și mai statu, că-ci frate nu poteam face curte, dara neci macaru coliba, damisiôreloru. — pentru-că dá ce dá și nemtiesce conversá (respectânu esceptiunile).

T. Apoi frate nece nu e mirare, că-ci adi déca ti vei vorbi limb'a in vre unu salonu: apoi Dieu esci unu ne-chivilisatu in lumea cea mare a chivilisatiloru nechivilisati.

M. Se pôte că ai și n'ai dreptu, — dar să-ti mai spunu: și unii iscolari (nu toti) incepura să sfrenzuresca la poesia nemtiesca și intonau in armoni'a sasésca cantari la serbatóre (nationale) romanésca. Diu'a sosesece, ospetii se departa, ér' unii juni cu flamurele romane facute d'in chartia, ca mai acomodate să fia, le au dusu spre pastrare in unu birtu ôre-care.*)

Planulu tiganului.

Unu tiganu avea o óia
Grasa, mundra și balaia,
Care candu s'a insoiatu
Ca presentu o-a capetatu
Elu cugetá intru sine —
Că ar fi cu scopu și bine,
Să-si duca ói'a la turma
Cu-a mai multoru d'in preuna,
Că-ci va să capete lapte
Barem dóue-trei galetu
Asiè elu oiti'a și léga
Si o pune p'ó teléga,
Apoi haid' cu ea la stana,
Fluerandu de voia buna. — —
Trecu dílele dupa-o-l-alta,
Trece-o luna, vine-o alta;
Éta vér'a mai se gata —
Gur'a lui e totu uscata:
Nime nu-si aducc-a-minte,
Că cioroiulu ar pretinde
Dela-o óia casiu și urda
Ca si celu ce arc-o suta!
Dar' hurhunulu multu falosu,
Că posiede-unu bunu frumosu,
Adeca o óia 'ntréga, —
Nu luà lucrulu de siaga,
Ci de graba se gatesce
Si la stana se pornesce.
Acolo déca sosesece
Injura și se svadesce,
Că-ci lui nime nu-i da lapte
Barem dóuc-trei galetu.
Ciobanasii mi-iau tiganulu,
Si mi-lu batu, mi-lu batu sormanulu,
Pone ce totu venetiesce,
Ca si-unu mielu se imblandiesce,
De lapte neci pomenesce,
Mi-lu hranescu de casiu și urda,
Pone se infla la burta;
Apoi ca să nu-lu mai véda —
I puna lapte 'ntr'o galéta,

*) Pentru abundanti'a materieloru, ce ni curgu d'is tote partile — numai acum! Te rogâmu: continua. Ned.

Dicendu-i să-lu duca-a-casa,
 Si mai multu să nu 'ndresnéscă
 A se mai ivi la stana,
 Că-ci n'o s'o patiéscă buna, --
 Tiganulu galét'a-si pune
 Pe capu s'o duca mai bine,
 Ér' pe drumui-i planu-si face,
 Că déca-ar sosí in pace,
D'in acelu lapte de graba
Avutia va să-si faca!
 Acestu lapte — dise 'n doru —
 O să se faca grosioru,
 Si 'lu voiu vinde cu pretiu mare,
 Capetandu pe elu parale;
 Cu-aceste voiu cumpará
 O ganscutia frumosiea,
 Pe care d'o voiu tienè —
 Va cresce, se va 'ngrasiá,
 Si-o voiu vinde 'n tergu cu pretiu,
 Căci eu sum unu omu istetiu.
 Cu banii voiu cumpará,
 D'acei'a ce sciu scurmá,
 Care bine ingrasiatu
 Imi va dá pretiu impatratu;
 Cu acestu pretiu marisoru
 Voiu să-mi ieu unu mansusioru,
 Carele crescendu la mine,
 Va fi mundru si sprintine;
 Apoi imi voiu vinde ói'a —
 Voiu vinde si pre balai'a,
 Cu cari bani eu voiu să-mi ieu
 Unu dragalasiu de *hinteu*.
 Voiu siédè 'n elu cu mundria,
 Insocitu de-a mea socia, —
 De se va 'ntemplá să tréca
 Pe lunga noi omu de tréba,
 Carele m'ar' salutá,
 Dicendu-mi „*Mari'a Ta!*“
 Eu atunci facendu d'in capu,
 Tocmai cumu acum'a facu,
 I voiu dice: *sà-traiesci,*
Omule prostutiu ce esci! — — —

* * *
 Candu rostí tiganulu nostu
 Epitetulu de omu prostu,
Pléca capulu cu galéta
Si se vérsa tóta 'n data,
 Éta planulu lui se gata
 Si 'mplinita alui pofa. . . .
 Acum' merge superatu,
 Smulgendu-si pèrulu d'in capu,
 Si se jóra, că neci candu
Nu va planú in ventu!

Ocn'a Desinlui, 29/3, 1873.

Georgiu Stefanescu,
 invictatoriu.

Anunciu.

Subscriii bre basea diplomei castigata despre examenulu d'in dreptulu canonicu si d'in pre venitoriu compunendele procedure baserico-judecătoresei divortiale si disciplinari, preserisa pr'in introducerea ordinului cons. Nrulu 37. d'in 1872, si in eparchiele Aradului si Caransebesului, aducemu tutaroru celoru ce se cuvine spre indreptare la publica canos-

cutia, că amu deschisu cancelariile nòstre divortiale si disciplinari in ambele diecese cu resiedintia in Arada si in Caransebesu. --

Procesele purtande de alte persoane in acestea d'ate eparchie le declaramu fore neci o valice. *)

Tand'a si Mand'a

amendnat diplomati defensori matrimoniali si disciplinari.

Anecdote.

I.

Mediculu *Luczi Ferencz* caletorindu pr'in comunele ce se tienu de cerculu seu, avea datina pe reepte a-si scrie numele pe scurtu numai, adeva: *Lucifer* m. p. de unde intre poporu esi numele de *Lucifer*. — Deci un'a data fu tramisu de catra antistia comunale unulu d'in poporu, ca pe domnulu *Luciferu* să-lu duca cu carulu pone la alt'a comuna. — Acest'a nu se invoi neci dupa mai multe amenintari. Mai pe urma si mediculu mersa la cas'a aceluia, si-lu sili, să-lu duca de graba. — Omulu nostru incepù a-si face cruce si a chiamá pre Ddiu intru ajutoriu, dicendu, că elu numaide sila si frica duce pre *Luciferu*, mai marele diaboliloru, in carulu seu; si asie-lu duse totu facendu la cruce si dicendu rugatini. —

II.

Tiganulu intalnindu-se cu unu canoseutu alu seu, i-a disu: hei frate, bunu-e laptele cu malaiu caldu! Pretenu lu-intréba: dar mancatu-ai fertate? Ba tocmai eu nu am mancatu, inse mi-a spusu tata-lu meu, că i-a povestitu mosiu, că a vedutu stramosiulu meu pre nisee romani, pr'in unu gardu de spini, mancandu lapte cu malaiu caldu; dar Dómne, Dómne, că bunu mai erá! —

III.

Tiganulu se preamblá pe ulitie cu fiulu seu, care erá *in pelea gola*. Unu domnu lu-intalni si intreba: alu cui este prunculu acelu'a, more? Tiganulu respunse falosu: io-lu imbracu Mari'a Ta!

IV.

Tiganulu mancă carne intr'o di de mercuri. Vedindu-lu unu romanu i disc: cumu cutezi tu a mancă carne astadi, că e Mercuri?! Hm — respunse tiganulu — am cugetatu, că e Vineri. — Neci atncei nu-e iertatu, — dice romanulu, — că nu vei vedè faciea lui Ddiu. — La ce tiganulu replicá: de nu voi vedè eu faciea lui Ddiu, apoi *neci Ddummediu mi va vedè faciea mea!* —

Tóc'a Redactiunei si a Aministratiunei.

Nrulu actuale a trebuitu să intardie ce-va d'in caus'a că redactorulu diriginte a absentatu la Vien'a, pentru cercetarea espositiei universale. Ceremu a fi scusati cu atât'a mai alesu, cu câtu in triluniulu viitoriu vomu publicá studele nòstre asupr'a acelei espositie.

*) Redactiunea „Federatiunei“, „Albinci“ si a „Luminei“ sunt rogate a ni publicá acestu anunciu in stimatele lor diuarie, ca să potemu servi cu diplomele nòstre castigata pentru acésta specialitate de procese interesante. —

T. & M.